

Terminal dönem hastalıkta cinsellik ve cinsel ilişki deneyimleri: Olgusal çalışma

Taylor B.

Palliat Med. 2014 May;28(5):438-47.

Cinsellik her birey için yaşamın ayrılmaz bir parçası ise palyatif bakımda da ele alınması gereken bir konudur. Terminal dönemdeki hastaların çeşitli cinsel işlev bozuklukları yaşadığı bilinmektedir. Ancak palyatif bakım hastalarında cinselliğin ve cinsel ilişkinin değerlendirildiği yeterince çalışma bulunmamaktadır. Amerika'da yapılan bir çalışmada cinsel sorun bildirmiş olan palyatif bakım hastalarının hiçbirinin cinsel ihtiyaçlarının sorulmadığı belirlenmiştir. Hemşirelerinin cinselliği öncelikli görmediği ve bu hastaların çok yaşlı ve çok hasta olduğu varsayımının yaygın olduğu görülmüştür. Çalışmanın amacı terminal hastalığı olan hastaların cinsellik ve cinsel ilişki deneyimlerinin araştırılmasıdır.

Çalışma, yorumlayıcı çalışma metodu ve fenomenolojik bir yaklaşım kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 2008–2010 yılları arasında ayaktan ve yatan hastalardan seçilen grup çalışmaya dahil edilmiştir. Hastalar ile yüz yüze görüşülerek hastalara hastalıklarının normal yaşam ve cinselliklerini nasıl etkilediği, sağlık çalışanlarının kendileriyle bu konuda konuşup konuşmadıkları sorulmuştur. Çiflerle yapılan görüşmeler birbirlerinin tepkilerinden etkilenmemeleri için hasta ve partneriyle ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Kanseri hastalığı ya da motor nöron hastalığı olan, İngilizce konuşabilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden 27 hasta ve 14 hasta eşi (partneri) çalışmaya alınmıştır. Hastalıklarının yaşamlarını sınırladığının farkında olan hastalarla (Toplam 34) ilk görüşmede konuşulan-

ların ayrıntılarına girmek için 2–6 hafta sonra ikinci bir görüşme yapılmıştır. Dört hasta ile iki hastanın partneri hastalık nedeniyle ikinci görüşmeye katılmamış, bir hasta ise ikinci görüşmeye katılmak istememiştir.

Yaşamı sınırlayıcı hastalıklar hastaların ve partnerlerinin cinsel yaşamlarını yok etmektedir. Motor nöron hastalığı ve terminal dönem kanser hastalığı hastalar ve partnerlerinde cinsel isteğin kaybı, cinselliğe karşılık verememe ve reddetme gibi nedenlerle cinsel yaşamları oldukça kötü etkilenmektedir. Bu durumun nedenleri arasında tıbbi tedaviler, ekipmanların cinsel birleşmeyi engellemeleri ve figürasyonda bozulma yer almaktadır. Her ne kadar sürekliliği olmasada bazı çiftler ilişkilerinde yeniden yakınlaşma sağlamıştır.

Bu çalışma terminal dönemdeki hastaların ve partnerlerinin cinsellik ve cinsel ilişki deneyimlerine yeni bir ışık tutmaktadır. Bütüncül (holistik) bakım yaklaşımı için palyatif bakım veren uzmanların terminal dönem hastalarına ve partnerlerine çift olarak ilişkilerini değerlendirebilme ve semptomların kendileri için ne anlam ifade ettiğini anlama fırsatını vermeli ve cinsel yaşamlarını sürdürebilmeleri için destek olmalıdırlar.

Çeviri

Doç. Dr. Dilek Aygin¹, Uzm. Hem. Kadriye Acar²

¹**Sakarya Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu**

²**Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi**